Dosarul nr. 2r-3199/23 (dosar electronic 2-23116318-02-2r-20092023)
Judecătoria Chișinău, judecător Octavian Dvornic

D E C I Z I E

mun. Chișinău 31 octombrie 2023

Colegiul civil, comercial și de
Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
în componența:
Președintele ședinței, judecător Ion Secrieru
Judecătorii Marina Anton și Vitalie Cotorobai

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de avocatul Canja Alexandru, în numele și interesul reclamantului C.A. ,,Asterra Grup" S.A., împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 august 2023, de restituire a cererii adoptată în cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de C.A. ,,Asterra Grup" S.A. către ,,Acord Grup" S.A., intervenient accesoriu Coban Igor privind încasarea despăgubirii de asigurare, -

c o n s t a t ă:

La 10 august 2023 avocatul Canja Alexandru, acționând în numele și interesul C.A. ,,Asterra Grup" S.A., în temeiul mandatului avocațial seria MA nr. 2068772 din 4 august 2023 a înaintat cerere de chemare în judecată către ,,Acord Grup" S.A., intervenient accesoriu Coban Igor, solicitând încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 32821 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 2185,07 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 16 august 2023, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată ca urmare a încălcării exigențelor art. art. 166 alin. (2) și 167 alin. (l) Cod de procedură civilă, deoarece reclamantul a anexat la cererea de chemare în judecată un înscris întocmit într-o limbă străină, alta decât cea în care derulează procesul, partea fiind obligată să prezinte traducerea în limba română, în modul prevăzut de lege a respectivului înscris. Pentru lichidarea neajunsului numit instanța a acordat reclamantului un termen de 7 zile, calculat din data recepționării încheierii.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 august 2023 cererea de chemare în judecată depusă de C.A. ,,Asterra Grup" S.A. către ,,Acord Grup" S.A., intervenient accesoriu Coban Igor privind încasarea despăgubirii de asigurare a fost restituită, în temeiul art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, pe

motiv că reclamantul nu a înlăturat în termenul acordat de instanță neajunsurile indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la data de 11 septembrie 2023 avocatul Canja Alexandru, în numele și interesul reclamantului C.A. „Asterra Grup" S.A., a declarat recurs împotriva încheierii de restituire a acțiunii, solicitând casarea acesteia și restituirea cauzei în prima instanță pentru examinarea acțiunii.

Intimata C.A. „Acord Grup" S.A., fiind informată despre examinarea recursului, nu a prezentat referința în privința acestuia și nu și-a expus opinia vis-a-vis de problema dedusă judecății.

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierilor contestate prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs coroborate la materialele pricinii și legislația pertinentă aplicabilă, Colegiul conchide recursul fiind unul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, cu menținerea actului judiciar a instanței de fond atacat, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare acesteia.

După cum a fost indicat anterior, încheierea recurată, de restituire a cererii de chemare în judecată, a fost emisă la 30 august 2023, iar recursul a fost depus la data de 11 septembrie 2023, adică în a 12-a zi din data emiterii încheierii atacate. Respectiv, în situația descrisă, Colegiul atestă că reprezentantul C.A. „Asterra Grup" S.A., a înaintat recursul în interiorul termenului acordat de lege pentru această acțiune procedurală.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

Conform prevederilor art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă, încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod şi de alte Legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Totodată, în corespundere cu prevederile art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, încheierea judecătorească privind restituirea cererii de chemare în judecată se supune recursului.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curțile de Apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Conform prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În corespundere cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea atacată.

Potrivit art. 167 alin. (1) lit. a) și lit. a/1) Cod de procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează copiile de pe cererea de chemare în judecată şi de pe înscrisuri, inclusiv copia de pe actul de identitate al reclamantului persoană fizică, certificate de către parte, pe proprie răspundere, într-un număr egal cu numărul de pârați şi de intervenienţi, dacă ei nu dispun de aceste acte, plus un rând de copii pentru instanţă. Copiile vor fi certificate de către parte pentru conformitate cu originalul. Dacă înscrisurile şi cererea de chemare în judecată sânt făcute într-o limbă străină, instanţa dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de Lege.

În corespundere cu prevederile art. 168 alin. (2) Cod de procedură civilă judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întruneşte exigenţele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întruneşte exigenţele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art. 171 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Conform art. 171 Cod de procedură civilă:

(1) După ce constată, că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condiţiile art. art. 166 şi 167 alin. (1) lit. lit. a), b), c) şi e)
Cod de procedură civilă, judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare şi acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

(2) Dacă persoana care a depus cererea îndeplineşte în termen toate cerinţele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării iniţiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi, împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

Potrivit art. 113 alin. (1) al Constituției, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Totodată, conform prevederilor art. 118 al Constituției R.Moldova:

(1) Procedura judiciară se desfăşoară în limba moldovenească.

(2) Persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească au dreptul de a lua cunoştinţă de toate actele şi lucrările dosarului, de a vorbi în instanţă prin interpret.

(3) În condiţiile legii, procedura judiciară se poate efectua şi într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea persoanelor care participă la proces.

Aceleași prevederi se conțin și în art. 24 Cod de procedură civilă.

În același context Colegiul atestă, că în corespundere cu prevederile art. 54 alin. (1) din Constituția RM, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului. Totodată, alin. (2) al normei constituționale numite prevede, că exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor, iar alin. (4) prevede, că restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de recurs.

Colegiul a constatat, că la 10 august 2023 avocatul Canja Alexandru, acționând în numele și interesul C.A. ,,Asterra Grup" S.A., în temeiul mandatului avocațial seria MA nr. 2068772 din 4 august 2023 a înaintat cerere de chemare în judecată către C.A. ,,Acord Grup" S.A., intervenient accesoriu Coban Igor, solicitând încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 32821 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 2185,07 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 16 august 2023, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată ca urmare a încălcării exigențelor art. art. 166 alin. (2) și 167 alin. (1) Cod de procedură civilă, deoarece reclamantul a anexat la cererea de chemare în judecată un înscris întocmit într-o limbă străină, alta decât cea în care derulează procesul, partea fiind obligată să prezinte traducerea în limba română, în modul prevăzut de lege a respectivului înscris. Pentru lichidarea neajunsului numit instanța a acordat reclamantului un termen de 7 zile, calculat din data recepționării încheierii.

Conform datelor și înscrisurilor existente la dosar (avizul de recepție), încheierea sus-numită a fost comunicată reprezentantului părții reclamante la data de 24 august 2023. Cu toate acestea, în interiorul termenului acordat de prima instanță partea nu a înlăturat neajunsurile descrise în actul judecătoresc numit, însă a remis în adresa instanței de fond cerere privind înlăturarea neajunsurilor, prezentând traducerea facturii din 28.04.2023, facturii din 22.02.2023 și scrisorii din 21.03.2023.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 august 2023 cererea de chemare în judecată depusă de C.A. ,,Asterra Grup" S.A. către ,,Acord Grup" S.A., intervenient accesoriu Coban Igor privind încasarea despăgubirii de asigurare a fost restituită, în temeiul art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, pe motiv că reclamantul nu a înlăturat în termenul acordat de instanță neajunsurile indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la data de 11 septembrie 2023

avocatul Canja Alexandru, în numele și interesul reclamantului C.A. „Asterra Grup” S.A., a declarat recurs împotriva încheierii de restituire a acțiunii, solicitând casarea acesteia și restituirea cauzei în prima instanță pentru examinarea acțiunii.

Astfel, Colegiul stabilește că instanța de fond corect nu a dat curs cererii de chemare în judecată și, ulterior, corect a restituit cererea de chemare în judecată, deoarece reclamantul nu s-a conformat și nu a îndeplinit indicațiile judecătorului din încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată. Or, reclamantul nu a înlăturat deplin neajunsurile indicate de instanță în încheierea respectivă.

La capitol numit Colegiul ține să accentueze, că partea reclamantă a anexat la cererea de chemare în judecată mai multe înscrisuri întocmite într-o limbă străină, alta decât limba în care derulează procesul.

La capitolul respectiv Colegiul ține să remarce, că prin Hotărârea nr. 17 din 4 iunie 2018 a Curţii Constituţionale a Republicii Moldova a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din data de 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldoveneşti. Astfel, Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din data de 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acţiunii sale, tot aşa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

De asemenea, în conformitate cu art. 13 alin. (1) din Constituţie, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 5 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Mai mult, Colegiul reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească. Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectări drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

În lumina celor indicate, caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării limbii oficiale, iar judecarea cauzelor să aibă loc în limba oficială a statului. Din cele relatate rezultă, că documentele procesuale judiciare întocmite într-o altă limbă, decât

limba oficială se întocmesc sau urmează a fi însoțite de o traducere, în mod obligatoriu, în limba de stat. Cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar şi în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în faţa instanţei judecătoreşti, include şi dreptul de a întocmi şi înainta în instanţă acte de procedură sau alte cereri în această limbă, însă aceste acte procedurale scrise urmează, obligatoriu, a fi însoțite de o traducere în limba de stat oficială, în care derulează procesul.

În aceste condiții Colegiul concluzionează, că atunci când la cererea de chemare în judecată sunt anexate înscrisuri redactate într-o altă limbă decât limba română, limba oficială în care derulează procesul, iar partea nu prezintă traducerea acesteia în termenul acordat de instanță, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii acțiunii. Instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor, actelor și altor înscrisuri înaintate instanţei dintr-o altă limbă în limba de stat, din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial şi echidistant. Obligația instanţei de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoştinţă de actele, de lucrările dosarului şi să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Mai mult, Colegiul ține să accentueze, că norma legală - art. 167 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă este o normă specială în comparație și, este una adoptată mai recent decât norma la care face referire recurentul în susținerea poziției sale. Or, conform prevederilor art. 2 alin. (2) Cod de procedură civilă, în caz de coliziune între normele prezentului Cod şi prevederile Constituţiei Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituţiei, iar în caz de discordanţă între normele prezentului Cod şi cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.

Colegiul mai relatează, că conform prevederilor art. 4 al Legii nr. 3465 din 01.09.1989 cu privire la funcţionarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldoveneşti, Statul garantează folosirea limbilor ucraineană, rusă, bulgară, ivrit, idiş, ţigănească, a limbilor altor grupuri etnice, care locuiesc pe teritoriul Republicii, pentru satisfacerea necesităţilor lor naţional-culturale. Astfel, Statul atribuie limbii ruse, deopotrivă cu celelalte limbi ale minorităților naționale, statut de limbă străină. În asemenea circumstanțe, acceptarea de către instanța judecătorească spre examinare a cererii de chemare în judecată întocmită în limba rusă, fără a fi tradusă în limba de stat și refuzul (eventual) de a fi pusă pe rol o acțiune întocmită într-o altă limbă străină, constituie o dezavantajare contrară principiului egalității părților în proces față de părțile care au întocmit acțiunea într-o altă limbă străină, decât limba rusă și poate fi percepută ca o

discriminare a persoanelor care vorbesc și utilizează o altă limbă străină, decât cea rusă.

Prin urmare, toate actele anexate la cererea de chemare în judecată, întocmite într-o altă limbă decât limba oficială a procesului trebuie însoțite de traducerea acestora, realizată de un translator autorizat. Sarcina traducerii actelor aparţine celui care le prezintă, dar nu instanţei de judecată. În acest sens Colegiul reţine jurisprudenţa Curții Europene a Drepturilor Omului şi anume cauza Ivanov versus Finlanda din 29 mai 2002, în care Curtea a constatat într-un caz de invocare a refuzului accesului la un tribunal pentru, că îşi formulase cererea în limba rusă şi nu în limbile oficiale din Finlanda – finlandeza şi suedeza – că reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acţiune, atât timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda. Curtea Europeană a notat, că deși reclamanta nu beneficia de un drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenţionarea asistenței, precum şi numirea unui avocat din oficiu care cunoștea una din limbile oficiale. Curtea nu a considerat, că reclamantei i s-a îngrădit accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

În concluzie, Colegiul nu poate admite motivul invocat de recurent, conform căruia instanța de fond pe motiv formal a restituit cererea de chemare în judecată, deoarece au fost traduse toate actele, cu excepția unei fraze indicate de persoana păgubită pe cererea cu privire la despăgubire. La fel, Colegiul va respinge argumentul părții recurente, potrivit căruia instanța de fond nu a indicat care acte urmau a fi traduse. Or, partea reclamantă, fiind un profesionist pe piața asigurărilor, fiind reprezentată de un avocat, profesionist în domeniul jurisprudenței, urma să de dovadă de diligență și să îndeplinească obligațiile procesuală în conformitate cu prevederile și cerințele legale impuse pentru astfel de situații.

Astfel, Colegiul relevă că eventuala acceptare a cererii de chemare în judecată fără a fi înlăturate integral neajunsurile indicate întemeiat și legal de prima instanță contravine normelor legale și constituționale anterior enumerate și, de aceia, argumentele și motivele prezentate de partea recurentă nu pot fi acceptat de instanță.

În final, aplicând normele legale citate supra în contextul jurisprudenței CtEDO, Colegiul remarcă, în actuala speță, că acțiunile instanței de fond nu sunt disproporţionale în raport cu drepturile reclamantului, deoarece respectarea exigențelor legale la depunerea cererii de chemare în judecată ține de voinţa părților implicate şi constituie o obligaţie instituită de Lege, iar inacţiunea în acest sens atrage necesitatea sancţionării procedurale a reclamantului în temeiul art. 10 şi art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, prin restituirea cererii de chemare în judecată. Mai mult, Colegiul accentuează că reclamantul/recurent nu este privat de a apela la instanță, deoarece dispune de acest drept după înlăturarea neajunsurilor constatate și conformarea cerințelor legale, la sesizarea instanței de judecată cu acțiune civilă.

Instanța de recurs reiterează, că restituirea cererii de chemare în judecată nu constituie un impediment pentru reclamantul C.A. „Astera Grup” S.A. de a se adresa repetat în instanţa de judecată, după ce va înlătura neajunsurile indicate de instanță.

În final Colegiul concluzionează, că refuzul de a pune pe rol acțiunea civilă, în cazul sesizării instanței de judecată cu cerere de chemare în judecată întocmită în limba străină, inclusiv și limba rusă, cu restituirea ulterioară a cererii de chemare în judecată din motivul neînlăturării neajunsului indicat de judecător, nu constituie o limitare, în afara Legii sau o restrângere disproporțională, a părții în dreptul de acces la justiție, fiind niște cerințe clar expuse și necesare, impuse de Lege pentru a garanta și asigura buna și normala derulare a procedurii judiciare, partea interesată dispunând de posibilitatea sesizării instanței cu acțiune, cu condiția respectării formei și conținutului stabilit de norma procesuală corespunzătoare, a cererii de chemare în judecată. Or, potrivit art. 9 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţei judecătoreşti îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conţinut sânt stabilite de prezentul Cod şi de alte Legi, acțiuni care urmează a fi întreprinse de instanță încă de la etapa punerii pe rol a cererii de chemare în judecată, pentru a asigura normala și buna derulare a procedurii după acceptarea spre examinare a acțiunii.

Având în vedere cele expuse Colegiul statuează, că încheierea contestată, din 30 august 2023, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată, formulată și depusă de avocatul Canja Alexandru, în numele și interesul reclamantului C.A. „Asterra Grup” S.A., din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate de judecător, este un act judecătoresc întemeiat și legal, urmând a fi menținut, iar recursul declarat împotriva acestei încheieri urmând a fi respins, ca neîntemeiat.

Ca consecință, în situația anterior descrisă Colegiul constată, că instanța de fond corect și întemeiat nu a dat curs cererii de chemare în judecată, cu restituirea ulterioară a acesteia, corect a stabilit starea de fapt și corect a identificat și aplicat cadrul legal pertinent speței, adoptând soluții legale în acest sens, iar motivele invocate de recurent în cererea de recurs fiind formale și neîntemeiate, reducându-se doar la critica subiectivă față de concluziile instanței de fond și la tratarea în modul dorit, dar contrar sensului normelor legale și constituționale, necesită a fi respinse, cu menținerea încheierii judecătorești atacate.

Reieșind din cele relatate și în conformitate cu prevederile art. art. 427 lit. a) și 428 alin. (1) Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e:

Respinge recursul declarat de avocatul Canja Alexandru, în numele și interesul reclamantului C.A. „Asterra Grup” S.A.

Menține încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 august 2023, de restituire a cererii adoptată în cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată

depusă de C.A. ,,Asterra Grup” S.A. către ,,Acord Grup” S.A., intervenient accesoriu Coban Igor privind încasarea despăgubirii de asigurare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței **Ion Secrieru**
Judecătorul

Judecătorii **Marina Anton**

Vitalie Cotorobai